

Regionalt serviceprogram 2023-2030

Handlingsplan för ett Servicerikt Norrbotten

Titel: Regionalt serviceprogram 2023-2030 – Handlingsplan för ett servicerikt Norrbotten

Foto: Roger Ylinenpää, Region Norrbotten (omslag)

Ansvarig: Petra Selberg och Roger Ylinenpää, Region Norrbotten

Produktion: Anne Kling, Region Norrbotten

Innehåll

Inledning och mål	4
Beskrivning och omfattning	5
Service	6
Målgrupper	8
Generellt om finansiering	8
Koppling till Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030	11
Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer	12
Hållbara transporter och tillgänglighet	13
Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning	13
Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap	13
Planerade insatser 2023.....	14
Bilaga 1 – Prioriterade områden.....	18
Bilaga 2 – Förordningar och allmän beskrivning av stöden	19
Beskrivning av stöden.....	19
Förordning (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster	25

Handlingsplanen gäller för år 2023

Lagrum och styrande förutsättningar:

- 📌 Förordning (2000:284) om stöd till kommersiell service
 - 📌 Regionala utvecklingsstrategin 2030
-

Inledning och mål

Övre Norrland är ett av EU:s mest glesbefolkade områden vilket innebär att invånarna i Norrbotten har långa avstånd till offentlig och kommersiell service och andra samhälls- och företagstjänster. Norrbottens landsbygder har dock goda förutsättningar att utvecklas genom bättre samordning av service för ökad effektivitet och hushållning av resurser. Tillsammans med digitala lösningar och ett väl fungerande transportsystem är detta av största vikt för att fler människor ska vilja bo kvar eller bosätta sig i länets landsbygder.

Region Norrbotten vill ta tillvara varje bygds unika förutsättningar och på så sätt skapa en positiv utveckling för länets landsbygder. Utöver det som tas upp i denna handlingsplan har regionen flera funktioner som arbetar för att främja utvecklingen, till exempel bredbandskoordinator, digitaliseringskoordinator, strategier för infrastruktur och kollektivtrafik.

Tillgängligheten till service på landsbygden är inte bara en fråga för boende i landsbygder, det spelar även en avgörande roll för företag och besökare vilket i förlängningen bidrar till vårt läns attraktivitet.

Handlingsplanen har som mål att skapa förutsättningar för människor och företag att bo och verka var de vill i länet och erbjudas god servicenivå med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden. Den syftar till att lokala, regionala och nationella aktörer tillsammans långsiktigt ska utveckla och främja tillgången till kommersiell och offentlig service i landsbygder.

Beskrivning och omfattning

Handlingsplan för ett servicerikt Norrbotten- behandlar tillgången till grundläggande kommersiell service samt utvecklandet av samordnade servicelösningar och infrastruktur.

Den är vägledande för alla som arbetar med att utveckla och stärka servicen i Norrbottens landsbygder och ska ligga till grund för prioriteringar när det gäller insatser inom dessa områden.

Handlingsplanen är kopplad till Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030, som beskriver hur Norrbotten ska utvecklas och är vårt gemensamma styrdokument för regionens utveckling och framtid. I den regionala

utvecklingsstrategin tas ansvar för Agenda 2030 genom att integrera social, miljömässig och ekonomisk hållbarhet i våra insatsområden, effektmål, indikatorer och förslag till åtgärder.

Den medverkar till att uppfylla målen i Livsmedelsstrategin Nära Mat genom att stödja landsbygdsbutiker som i sin tur säljer lokalt producerade livsmedel.

Handlingsplanen har tagits fram i samverkan med representanter för länets kommuner, Länsstyrelsen, Samforma, med flera. Planen kommer att följas upp, revideras och kompletteras minst en gång per år.

Service

Människor har olika behov av service. För vissa är närheten till exempelvis en dagligvarubutik, ombud för apotek, post- och paket och Systembolaget avgörande medan för andra är närheten till arbetsförmedlingen eller hälso-centralen betydelsefull. Närheten till en skola gör ofta en ort mer attraktiv för barnfamiljer. Företag är kanske mer beroende av fungerande paketdistribution, möjligheten att kunna tanka fordon, fungerande bredband eller att kunna lämna dagskassor¹.

Toleransnivån för avståndet till olika service-funktioner skiljer sig och beror mycket på graden av mobilitet för individen, samt vilka dagliga resor som görs till och från arbetet eller på fritiden. Service ses i detta sammanhang utifrån olika målgrupper och vilka krav det ställer på servicen.

Denna handlingsplan beskriver olika typer av service:

- Grundläggande kommersiell service.
- Kompletterande kommersiell service.
- Annan eller övrig service.

Enligt den statliga utredningen SOU 2015:35, Service i glesbygd, utgörs **grundläggande kommersiell service** av:

- Försäljning av dagligvaror.
- Försäljning av drivmedel (inklusive fossilfria drivmedel).

- Postservice, som inkluderar att ta emot, transportera och dela eller lämna ut brev och paket samt försäljning av frimärken och andra postartiklar.
- Apoteksservice, som inkluderar försäljning av receptfria läkemedel och andra apoteksvaror samt utlämning av receptbelagda läkemedel.
- Grundläggande betaltjänster, som inkluderar betalningsförmedling, uttag av kontanter samt hantering av dagskassor för näringsidkare och ideella föreningar.

Med **kompletterande kommersiell service** menas andra servicefunktioner som ofta finns hos dagligvarubutiker, bemannade drivmedelsstationer och andra serviceaktörer, och avser exempelvis:

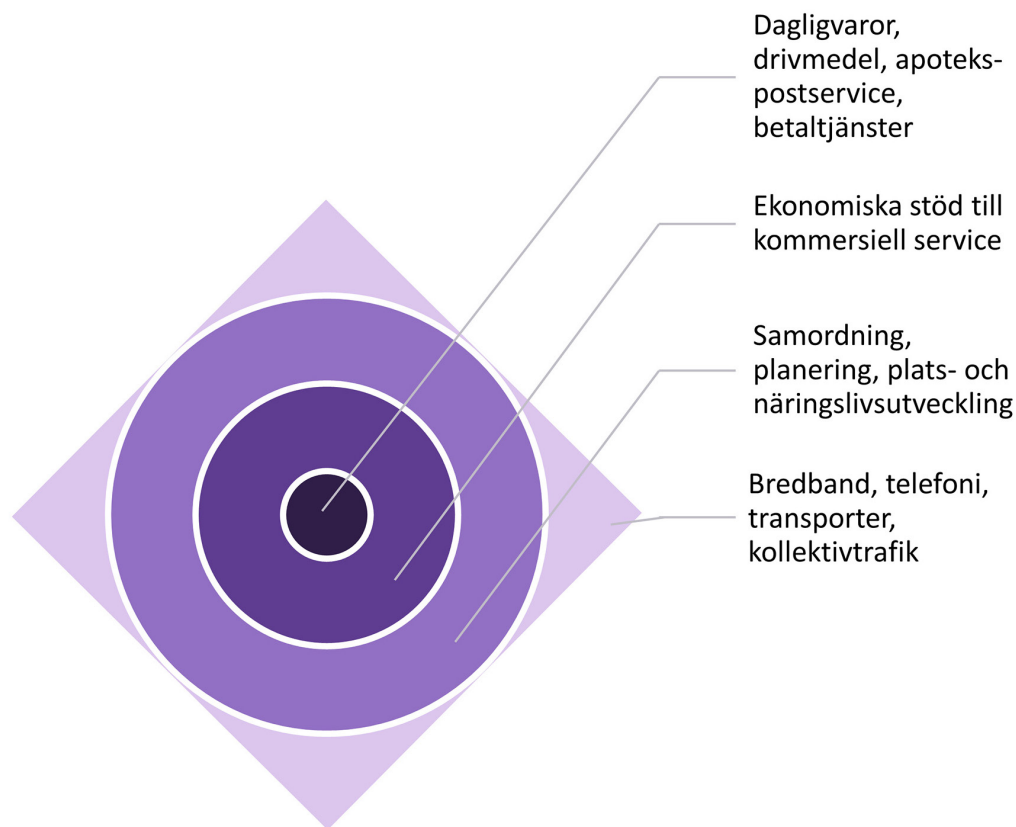
- ombud för Systembolaget
- ombud för spel
- ombud för biljetter för kollektivtrafik
- ombud för länsbibliotek.

1 Företagens behov av service i gles- och landsbygder. Tillväxtverket, publikation 0237, 2017.

Övrig service är en bred palett av service som ofta bedrivs i kombination med en dagligvaruhandel eller drivmedelsstation och kan vara exempelvis café/restaurang, turistinformation, stuguthyrning eller försäljning av fiskekort.

Det finns också **annan service** som kan bedrivas i samverkan med en kommun, exempelvis busshållplats, offentlig toalett, beredskapspunkt eller återvinningsstation.

Fokus i det regionala servicearbetet är den grundläggande kommersiella servicen, men annan service är vanligtvis ett viktigt komplement för att stärka en serviceanläggning som genom breddat utbud ökar anledningen att åka till den platsen. Flera serviceslag på en plats medför således en förstärkning av varje serviceslag.

Figur 1 - Kommersiell service, ekonomiska stöd, samordning och infrastruktur. För att främja service i landsbygder måste det finnas en infrastruktur som möjliggör resande och godstransporter samt snabbt bredband och stabila mobila tjänster som stödjer digitalisering.

Målgrupper

Tillgång till service och tjänster är en grundläggande förutsättning för tillväxt i hela landet. Både kommersiell och offentlig service har betydelse för att skapa miljöer där det är attraktivt att bo och arbeta, starta och driva företag samt platser att besöka.

Handlingsplanen omfattar tre målgrupper:

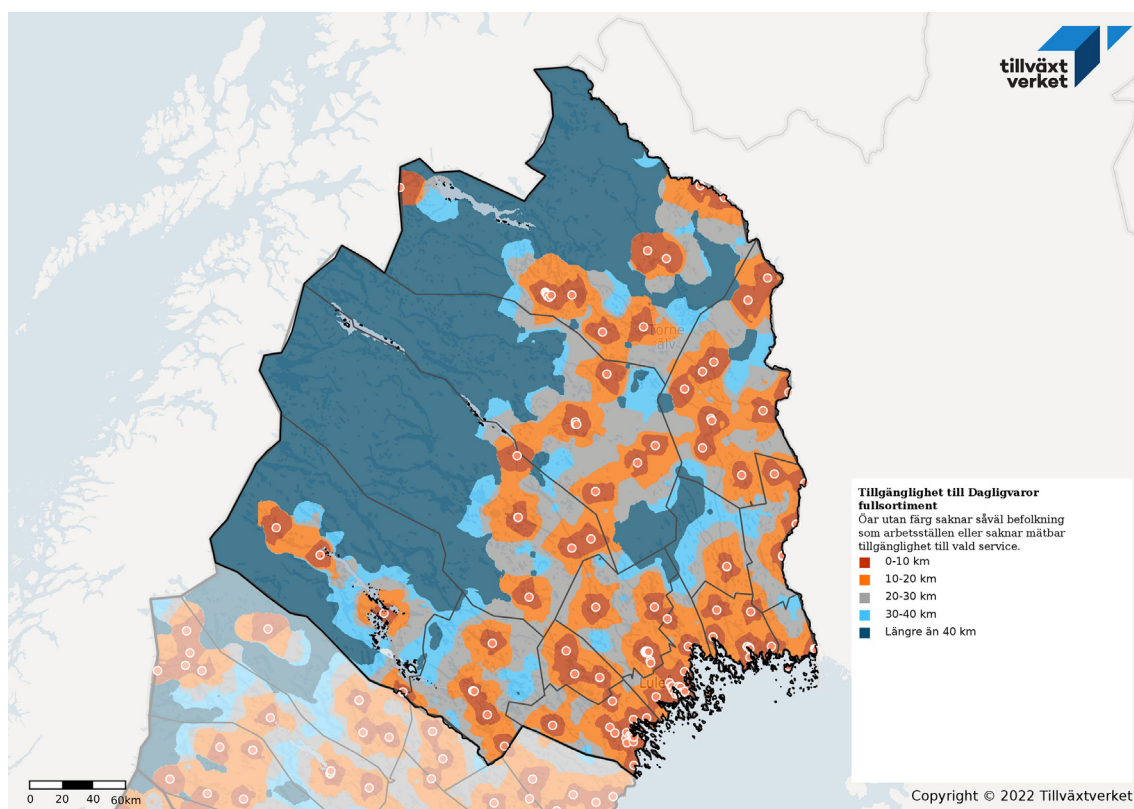
- Boende. Eftersom människor har olika förutsättningar med hänsyn till ålder, funktionsnedsättning, språk och stöd från andra personer i hushållet så skiljer sig möjligheten att ta del av serviceutbudet. Den fysiska tillgängligheten påverkas av tillgången till personbil, kollektivtrafik eller andra transportmedel. Digital tillgänglighet kan ibland ersätta fysisk tillgänglighet men ofta krävs både digital och fysisk tillgänglighet samt kunskap.
- Företag. ”Utan service, inga företag – utan företag, ingen service!”². Detta beskriver sambandet mellan företag som tillhandahåller service och företag inom andra branscher. Service är en viktig faktor för att bibehålla befintliga samt attrahera nya företag att etablera sig i landsbygder.
- Besökare. Tillgång till kommersiell service höjer platsens attraktivitet och ökar därmed förutsättningen att bli ett viktigt besöksmål.

Generellt om finansiering

Insatser inom ramen för handlingsplanen finansieras i första hand av berörda företag, kommuner och organisationer. Utöver detta kan insatser, beroende på syfte och mål, finansieras genom särskilda stöd till kommersiell service, regionala medel, de regionala strukturfondsprogrammen samt eventuell övrig tillkommande finansiering, exempelvis Leader. Eftersom marknaden i vissa fall inte kan lösa de behov som finns i landsbygder har nationella utvecklingsmedel, t ex PTS-medel för grundläggande betaltjänster, en viktig funktion.

Insatser som sker i områden som är särskilt prioriterade av Region Norrbotten i samråd med respektive kommun har möjlighet att beviljas högre stödprocent (Se bilaga 1: Förslag på utpekade områden). Huvudregeln är att insatser kan beviljas till sista dagligvarubutiken/drivmedelsanläggningen på orten, men hänsyn tas även till tillgängliga stödmedel, näringsidkarens ekonomiska förutsättningar, kundupptagningsområde, tillgänglighet och servicenivån i förhållande till närliggande näringsidkarens servicenivå.

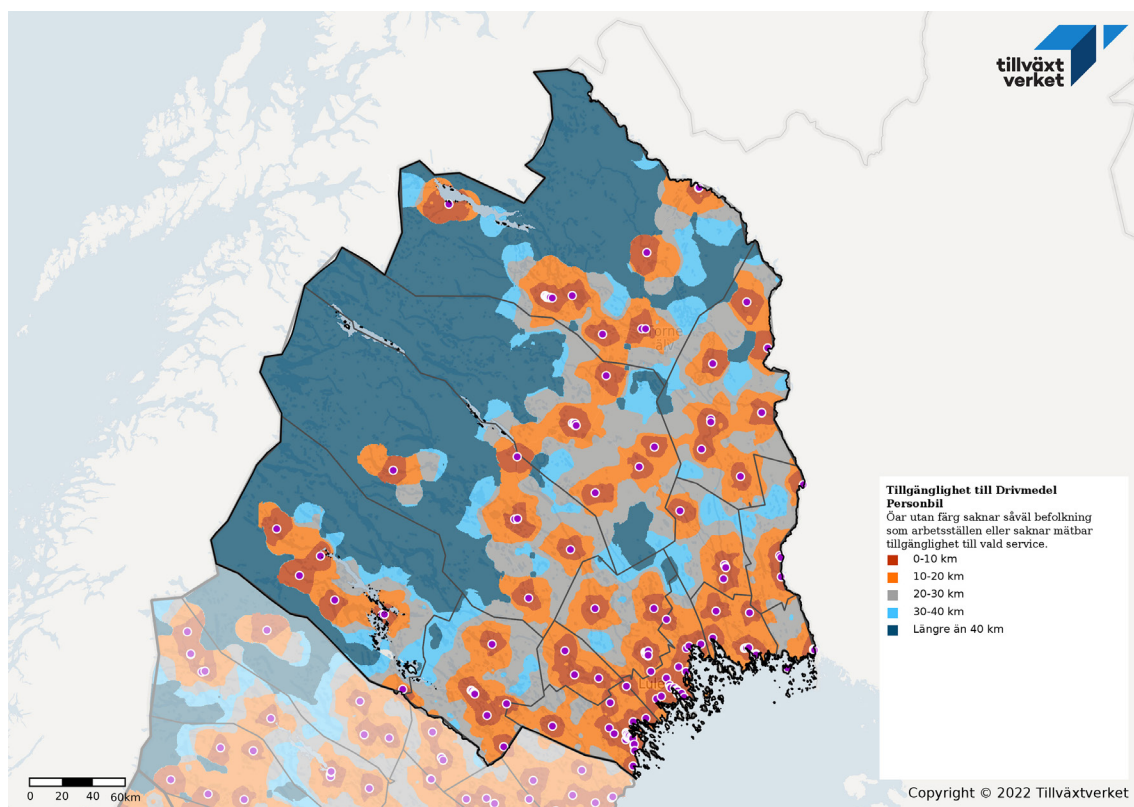
2 Tillväxtverket om ”Service i landsbygder” www.tillvaxtverket.se

Figur 2 - Tillgänglighet till dagligvarubutiker, fullsortiment, Norrbottens län (2023). Källa: Tillväxtverket.

Kommun	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arjeplog	5	6	6	6	6	6	6	5
Arvidsjaur	5	5	5	5	5	6	6	6
Boden	9	9	9	9	9	11	11	12
Gällivare	9	9	9	9	8	8	8	8
Haparanda	5	6	5	5	5	6	6	6
Jokkmokk	5	4	4	4	4	4	5	5
Kalix	11	11	11	11	11	11	11	11
Kiruna	17	17	17	17	16	16	16	15
Luleå	21	21	21	22	23	24	25	25
Pajala	12	12	12	11	11	10	11	12
Piteå	18	18	18	19	18	19	19	19
Älvsbyn	4	4	4	4	4	4	4	4
Övertorneå	2	2	2	2	2	2	2	2
Övertorneå	6	6	6	6	6	6	6	6
Summa	129	130	129	130	128	133	136	136

Tabell 1 - Utveckling över tid av antalet dagligvarubutiker, fullsortiment, i respektive kommun. Källa: Tillväxtverket.

Figur 3 - Tillgänglighet till publika drivmedelsanläggningar, Norrbottens län (2023).

Kommun	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Arjeplog	6	7	7	7	7	8	8	8
Arvidsjaur	10	10	10	9	10	10	10	10
Boden	10	10	10	10	10	13	13	13
Gällivare	14	12	12	12	12	12	11	11
Haparanda	8	8	8	7	6	5	5	5
Jokkmokk	7	8	8	8	7	7	7	7
Kalix	10	12	12	12	11	12	12	12
Kiruna	16	17	17	16	18	17	19	19
Luleå	23	24	24	25	23	25	27	27
Pajala	10	11	11	11	11	10	10	10
Piteå	31	32	32	33	32	30	28	28
Älvsbyn	3	3	3	3	4	4	4	4
Övertkalix	6	6	6	6	6	6	6	6
Övertorneå	4	4	4	4	4	4	4	4
Summa	158	164	164	163	161	163	164	164

Tabell 2 - Utveckling över tid av antalet publika drivmedelsanläggningar i respektive kommun. Källa: Tillväxtverket.

Koppling till Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030

I regionala utvecklingsstrategin finns fyra insatsområden och inom varje insatsområde ett antal förslag på åtgärder, vilka i denna handlingsplan har kopplats till insatser inom kommersiell service. De flesta insatserna passar bäst in under första insatsområdet, men samband finns även till de övriga tre insatsområdena.

Vid nästa revidering av utvecklingsstrategin kommer området kommersiell service att tydliggöras ytterligare.

Figur 4 - Prioriterade insatsområden i [Regional utvecklingsstrategi Norrbotten 2030](#).

Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer

❖ Utveckla de regionala nätverken för att stärka Norrbottens attraktionskraft och tillväxt.

Till exempel:

- Samverkan mellan olika aktörer behövs för att öka kunskapen kring servicefrågor och därmed stimulera utveckling.

❖ Öka samordningen mellan olika samhällsfunktioner i länet, exempelvis transporter, service och välfärd.

Till exempel:

- Insatser som säkrar kritisk elförsörjning genom till exempel reservkraftverk (butiker och drivmedels-stationer).
- Stötta kommunerna i deras arbete med service på landsbygden.

❖ Verka för förbättrad tillgänglighet mellan länets orter.

Till exempel:

- Tillgång till dagligvaror kan exempelvis lösas med varuhemsändning.

❖ Utveckla smarta samhällen genom digitalisering.

Till exempel:

- Digitala butiker/hybridbutiker

❖ Skapa nya former av mötesplatser för utvecklat socialt samspel mellan människor.

Till exempel:

- Bidra till ökat antal ombudstjänster, gärna på befintliga servicepunkter eller butiker.
- Stöd för att bevara och utveckla servicefunktioner i utsatta områden genom fler verksamheter, exempelvis medborgarkontor, turistverksamhet eller turistinformation och caféverksamhet. Detta kan även bli aktuellt i anslutning till Region Norrbottens servicepunkter för hälso- och sjukvård.

Hållbara transporter och tillgänglighet

- ❖ Uppmuntra innovativa projekt som effektiviserar och samordnar transporter.
Till exempel:
 - Stötta utvecklingen av nya transport- och logistiklösningar för ökad servicetillgänglighet.
- ❖ Utveckla noder längs nationella och internationella transportstråk.
Till exempel:
 - Stötta dagligvarubutiker och drivmedelsstationer längs dessa transportstråk.
- ❖ Verka för utveckling och ökad tillgång av fossilfria drivmedel.
Till exempel:
 - Stötta utbyggnaden av laddinfrastruktur i anslutning till serviceställen.

Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning

- ❖ Verka för en smidig omställning och kompetensutveckling för företag och organisationer, för utveckling av nya arbetssätt utifrån snabbt skiftande behov och digitaliseringens möjligheter.
Till exempel:
 - Stötta och utveckla befintliga dagligvarubutiker och drivmedelsstationer genom rådgivning och kompetensutveckling.

Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap

- ❖ Stötta miljöer som utvecklar entreprenörskap, innovationer och företagande i hela länet.
Till exempel:
 - Mötesplatser, hubbar och liknande skapar arbetsplatser och innovativa miljöer.

Planerade insatser 2023

Bredare sammanhang = utöver grundläggande och kompletterande kommersiell service gynnas även annan service i de områden där insatser görs.

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paketjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Handläggning av stöd inom kommersiell service	Löpande handläggning av inkomna ansökningar	Region Norrbotten	Regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	x	x		x
Nätverket för ett servicerikt Norrbotten	4 träffar per år, där man till exempel utvärderar tidigare handlingsplaner och ökar kunskapen kring arbetet med servicefrågor.	Region Norrbotten, kommunerna, Länsstyrelsen, övriga aktörer (t ex Samforma)	Egna medel				x
Insatser som säkrar tillgång till dagligvaror och drivmedel i händelse av kris/krig.	Exempelvis ge stöd till investeringar till reservkraftverk samt koordinera och stötta i utvecklingen av service- och trygghetspunkter (SoT-punkter). Krisberedskapsfråga.	Region Norrbotten, kommunerna, Länsstyrelsen	Egna medel, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	x	x		x

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paketjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Insatser inom grundläggande betaltjänster	Bevakning av utvecklingen inom grundläggande betaltjänster och eventuella stödinsatser. Exempelvis delta med grundläggande betaltjänster i servicebus-sarna inom projektet SMALL.	Länsstyrelsen, Region Norrbotten och kommunerna	ERUF, PTS-medel, egna medel			x	x
Stötta utvecklingen av nya transport- och logistiklösningar för ökad servicetillgänglighet	Samordnade transportlösningar, exempelvis liknande projektet Predictive Movement. Samverka med olika aktörer för att öka tillgången av persontransporter, t ex Länstransportplanen.	Region Norrbotten, kommunerna, LTU	Regionala 1:1-medel	x		x	x

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paketjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Samverka för att hitta nya, kreativa lösningar för service på landsbygden.	T ex genom digitalisering av butiker, nyttja bokbussarna för ökad digital delaktighet (projektet DigiBy och SMALL).	Region Norrbotten, kommunerna, LTU	Egna medel, ERUF, regionala 1:1-medel	x			x
Stötta utbyggnaden av laddinfrastrukturen	Stödja butiker och drivmedelsstationer att utveckla sin verksamhet med laddstation.	Region Norrbotten, Trafikverket och Länsstyrelsen.	Klimatklivet, nationella medel, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service		x		x
Stötta och utveckla befintliga dagligvarubutiker och drivmedelsstationer genom rådgivning och erfarenhetsutbyte.	Regelbundna besök hos aktiva serviceaktörer. Samverka med dagligvarukedjorna i syfte att undersöka handlarnas möjlighet till kompetensutveckling	Region Norrbotten, kommunerna och dagligvarukedjorna	Egna medel, regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service	x	x	x	x
Förenkling hemsändningsbidrag	Ny mall för redovisning av hemsändningsbidrag.	Region Norrbotten	Egna medel	x			

Insats	Beskrivning	Aktörer	Finansiering	Huvudsakligt serviceslag			
				Dagligvaror	Drivmedel (inkl laddstation)	Ombud för post-/paketjänst, apotek eller betaltjänst	Bredare sammanhang
Stötta utveckling av innovativa miljöer	Stödja samverkan för att skapa företagsmöjligheter ute i byarna. Stödja insatser för nya och befintliga mötesplatser, t ex hubbar/noder	Region Norrbotten, kommunerna, LTU	Regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service, Leader, eventuellt strukturfonder	x	x	x	x
Samverka med civilsamhället	Samverka med Leader-kontoren och Samforma i syfte att maximera möjligheten till olika insatser som bidrar till ökad service.	Region Norrbotten	Regionala 1:1-medel samt särskilda medel avsatta för kommersiell service, Leader.	x			x
Stötta kommunerna i deras upphandlingsprocesser	Visa på goda exempel	Region Norrbotten och kommunerna	Egna medel	x			x

Bilaga 1 – Prioriterade områden

Förslag på prioriterade områden* med dagligvarubutik och/eller drivmedelsanläggning som är viktiga för service och dess utveckling i respektive kommun:

Eventuella förändringar av områden sker i samråd med respektive kommun.

Arjeplog

Camp Polcirkeln (Lillviken), Jäkkvik, Slagnäs

Arvidsjaur

Abborträsk, Glommerträsk, Moskosel

Boden

Gunnarsbyn, Harads, Unbyn

Gällivare

Hakkas, Nattavaara by/station, Nikkaluokta, Skaulo/Puoltikasvaara, Stora Sjöfallet, Ullatti

Haparanda

Karungi, Lappträsk, Nikkala, Seskarö

Jokkmokk

Kvikkjokk, Kåbdalis, Murjek, Porjus, Vuollerim, Årrenjarkka

Kalix

Kalix-Nyborg, Morjärv, Pålänge, Sangis, Töre, Vitvattnet

Kiruna

Abisko, Jukkasjärvi, Karesuando, Katterjokk/Riksgränsen, Kuttainen, Lannavaara, Svappavaara, Vittangi, Övre Soppero

Luleå

Antnäs, Jämtön, Klöverträsk, Niemisel, Öarna

Pajala

Junosuando, Kainulasjärvi, Kangos, Kaunisjoensuu, Kitkiöjärvi, Korpilombolo, Muodoslompolo, Saittarova, Tärendö

Piteå

Jävre, Lillpite, Långträsk, Norrfjärden, Rognäs, Rosvik, Sikfors, Sjulsmark

Älvsbyn

Vidsele, Vistträsk

Övertorneå

Lansjärv

Övertorneå

Aapua, Hedenäset, Juoksengi, Pello, Svanstein

* Med område avses enskilda byar och/eller sammanhängande bygder.

Bilaga 2 – Förordningar och allmän beskrivning av stöden

Beskrivning av stöden

Förutsättningarna för statligt stöd till kommersiell service regleras av Förordning (2000:284) samt de prioriteringar som görs regionalt.

Stöd får lämnas i områden där servicen är gles.

Stödet får inte otillbörligt gynna en viss näringsidkare.

Stöd får lämnas till försäljningsställen av dagligvaror, som är beläget mer än 10 kilometer från ett annat försäljningsställe, och till försäljningsställen av drivmedel, som är beläget mer än 15 kilometer från ett annat försäljningsställe. Om stödgivaren bedömer att det finns särskilda skäl, får stöd lämnas till ett försäljningsställe trots att det inte uppfyller dessa förutsättningar.

Stöd får lämnas för att det i landsbygder skall kunna upprätthållas en försörjning med dagligvaror och drivmedel som är tillfredsställande med hänsyn till geografiska och befolkningsmässiga förhållanden.

Stöd till kommersiell service lämnas som investeringsbidrag, servicebidrag, hemsändningsbidrag och särskilt driftstöd.

Förutom ovanstående övergripande riktlinjer följer här en sammanfattande beskrivning av de olika stöden.

För detaljerad information hänvisas till förordningarna.

Investeringsbidrag Kommersiell Service

Vem kan få stöd?	Näringsidkare som ska investera i eller utveckla en dagligvarubutik och/eller en drivmedelsanläggning i ett landsbygdsområde där servicen är gles.
Till vad kan stöd beviljas?	Stödet kan sökas till investeringar i lokaler och utrustning (t ex kylar, frysar, inredning, om- och tillbyggnader), men också till kompetenshöjande insatser eller för att ta fram åtgärdsprogram som förbättrar lönsamheten.
Hur stort stöd kan beviljas?	Stödet kan uppgå till maximalt 50 % av investeringen, men vid särskilda skäl kan högre stödprocent ges. Är försäljningsstället inom prioriterat område i Region Norrbottens Handlingsplan för ett Servicerikt Norrbotten finns möjlighet till högre stödprocent. Stödet är behovsprövat och varje ansökan bedöms individuellt.
Villkor för stöd	Stöd kan lämnas för investeringar som är nödvändiga för verksamheten.
Försumbart stöd?	Stödet är ett försumbart stöd. Den som söker ska själv ska ha kontroll på att sökta stöd via Region Norrbotten och andra myndigheter/organisationer samt nedsättningar i arbetsgi- varavgifter som räknas till försumbart stöd, tillsammans inte övergår 1,8 miljoner kronor under en treårsperiod.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Löpande under året.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Servicebidrag

Vem kan få stöd?	Näringsidkare som har en dagligvarubutik och/eller drivmedelsstation i glesbygd eller landsbygd.
Till vad kan stöd beviljas?	Servicebidrag kan sökas vid tillfälliga lönsamhets- och likviditetsproblem. Syftet är att förhindra eller fördröja nedläggning av butiker och/eller drivmedelsstationer som är viktiga för konsumenternas varuförsörjning.
Hur stort stöd kan beviljas?	Servicebidraget kan som huvudregel uppgå till högst 250 000 kronor per år till samma mottagare och får lämnas i högst tre år. Har näringsidkaren ett väl utbyggt utbud av grundläggande servicefunktioner, eller som av servicestrategiska skäl bedöms som extra betydelsefulla, kan bidraget öka till 300 000 kronor per år. Om det finns särskilda skäl kan bidrag lämnas under en längre tid än tre år.
Villkor för stöd	Stöd lämnas endast om det finns särskilda skäl och andra åtgärder prövats, men inte visat sig vara tillräckliga. I samband med ansökan ska sökande bifoga en handlingsplan med åtgärder som syftar till att förbättra lönsamheten. Om samma näringsidkare ansöker och beviljas både servicebidrag och särskilt driftsstöd under samma år kan den totala summan för båda stöden bli maximalt 300 000 kronor.
Försumbart stöd?	Servicebidraget är ett försumbart stöd. Den som söker ska själv ska ha kontroll på att sökta stöd via Region Norrbotten och andra myndigheter/organisationer samt nedsättningar i arbetsgivaravgifter som räknas till försumbart stöd, tillsammans inte övergår 1,8 miljoner kronor under en treårsperiod.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Servicebidrag söks en gång per år.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Hemsändningsbidrag

Vem kan få stöd?	Hemsändningsbidrag kan sökas av kommuner som genom avtal med dagligvarubutik eller annan aktör i landsbygd har kostnader för hemsändning av dagligvaror till hushåll inom kommunen eller bekostar inköpsresor till en närliggande butik.
Till vad kan stöd beviljas?	Stöd kan ges till kostnader för hemsändning av dagligvaror till enskilda hushåll på glesbygd och landsbygd med långt avstånd till närmaste butik eller som saknar möjligheter att ta sig till butiken. Hemsändningsbidrag kan även lämnas för att ordna särskilda inköpsturer till en närliggande butik.
Hur stort stöd kan beviljas?	Hemsändningsbidrag får lämnas med ett belopp som motsvarar högst 50 procent av kommunens nettoutgift för hemsändningen eller inköpsturena. Bidraget får dock inte överstiga 100 kronor per hushåll och hemsändningstillfälle.
Villkor för stöd	Kommunen bör ha en varuförsörjningsplan eller serviceplan (kan ingå i kommunens översiktsplan).
Försumbart stöd?	Stödet är ett försumbart stöd. Du som söker ska själv ska ha kontroll på att sökta stöd via Region Norrbotten och andra myndigheter/organisationer samt nedsättningar i arbetsgi-varavgifter som räknas till försumbart stöd, tillsammans inte övergår 1,8 miljoner kronor under en treårsperiod.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Hemsändningsbidrag söks retroaktivt en gång per år.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Hemsändning - Rekommendationer

Varje kommun kan fastställa riktlinjer för sin varuhemsändning. Region Norrbotten vill härmed lämna följande rekommendationer till kommunerna när stöd ska sökas i form av hemsändningsbidrag:

För vem	Fast boende om ingen i hushållet kan ta sig till butiken.
Var	Där servicen är gles.
Från/till	Hemsändning ska ske från närmaste butik. Inte hemsändning från tätortsbutik till område som betjänas av annan dagligvarubutik som har hemsändning. Inköpsturer ska ske till en närliggande butik.
Av vad	Hemsändning av dagligvaror.
Avstånd	Ingen speciell avståndsgräns – istället efter behov.
Antal	Högst två leveranser per vecka och hushåll.
Hur	Handlarens eget fordon, annat inhyrt fordon eller på annat sätt.
Kostnad	Varje kommun bestämmer nivån på utgiften för hemsändning och/eller vid inköpsturer anordnade av kommunen.
Annan avgift	Kommunen kan lämna information till butiken/handlaren om rätten att ta ut egen avgift direkt från kunden vid varje hemsändningstillfälle.

Särskilt driftstöd till dagligvarubutiker i sårbara och utsatta lägen

Vem kan få stöd?	Näringsidkare som äger ett försäljningsställe med ett mångsidigt utbud* av dagligvaror och som: är beläget mer än 10 km** från annat försäljningsställe, eller är beläget i skärgården utan fast landförbindelse, har fasta lokaler som är öppna året om (säsongsbutiker kan inte erhålla stöd), har en nettoomsättning som uppgår till högst 11 miljoner kronor, och som är betydelsefull även för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service, till exempel drivmedel, post och paket, apotek och betaltjänster. * med mångsidigt utbud menas att försäljningsstället ska fungera som hushållens huvudsakliga inköpsställe. Varugrupperna mejeri, charkvaror, ägg, färskt bröd, frukt och grönsaker ska finnas representerade. ** vid särskilda skäl kan även kortare avstånd än 10 km godkännas.
Till vad kan stöd beviljas?	Stöd kan ges till den dagliga driften.
Hur stort stöd kan beviljas?	Stödet beräknas på föregående års nettoförsäljning av dagligvaror, mellan 500 000 kronor och 11 miljoner kronor. Särskilt driftstöd lämnas med högst 300 000 kronor per år och försäljningsställe. Stödet beräknas enligt följande beräkningsmodell: Omsättning mellan 500 000 och 5 000 000 kronor: $\text{Stöd} = -33\,333 + \frac{1}{15} * \text{omsättning}$ Omsättning mellan 5 000 000 och 7 000 000 kronor: $\text{Stöd} = 300\,000$ Omsättning mellan 7 000 000 och 11 000 000 kronor: $\text{Stöd} = 300\,000 - 0,075 * (\text{omsättning} - 7\,000\,000)$
Villkor för stöd	Särskilt driftstöd söks på föregående års försäljning av dagligvaror. Om en butik öppnas efter kortare stängning eller vid direkt ägaröverlåtelse kan årsbokslut eller motsvarande från tidigare ägare användas för beräkning av stöd. Detta under förutsättning att driftstöd inte beviljats för samma period. Stöd lämnas inte för specialvaror, såsom drivmedel, apoteksvaror, presentartiklar, säsongsvaror, fritidsartiklar, biltillbehör, uthyrning, etc. Stödmottagaren ska som villkor för stöd åta sig att utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Om samma näringsidkare ansöker och beviljas särskilt driftstöd och servicebidrag under samma år kan den totala summan för båda stöden bli maximalt 300 000 kronor.
Försumbart stöd?	Särskilt driftstöd är inte ett försumbart stöd.
Hur görs ansökan?	Ansökan görs digitalt via Tillväxtverkets e-tjänst Min ansökan
När görs ansökan?	Särskilt driftstöd söks retroaktivt en gång per år.
Övrigt	Region Norrbotten handlägger och bedömer ansökan.

Förordning (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster

Målet är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser. Med grundläggande betaltjänster avses kontantuttag, betalningsförmedling och dagskasseinsättningar för företag och föreningar. Stöd för ombudslösningar får lämnas till aktörer där det finns ett behov av grundläggande betaltjänster i området och där det finns en avsaknad av marknadsmissiga lösningar.

I mars 2023 presenteras Betalningsutredningen som syftar till att utreda statens roll på betalningsmarknaden. Utifrån vad som framkommer i utredningen beslutas om lämpliga insatser.

Ansvarig: Länsstyrelsen Norrbotten

